

IVAN GONČAROV

OBLOMOV

Redaktor prevoda
Živan Milisavac

Preveo s ruskog
Milovan Đ. Glišić

■ Laguna ■

Naslov originala

Ива́н Алекса́ндрович Гонча́ров
ОБЛО́МОВ

Translation copyright © ovog izdanja 2024, LAGUNA

KLASICI
SVETSKE
KNJIŽEVNOSTI

Knjiga br. 53

Sadržaj

<i>Zagonetka Oblomova</i>	9
(Ana Jakovljević Radunović)	
OBLOMOV	25
Objašnjenja	569
Rečnik manje poznatih reči i izraza	579
<i>O autoru.</i>	585

OBLOMOV

PRVI DEO

I

U Gorohovoj ulici, u jednoj velikoj kući, gde je stanovalo toliko sveta da bi se njim mogao naseliti čitav okružni grad, ležao je izjutra u postelji, u svom stanu, Ilja Iljič Oblomov.

To je bio čovek od svoje trideset i dve do trideset i tri godine, srednjega rasta, prijatna izgleda, ugasitoplavih očiju, ali bez ikakve određene ideje, bez ikakve pribranosti u crtama lica. Misao je hodala po njegovu licu kao slobodna ptica, čas prhne malo u očima, čas padne na poluotvorene usne, čas se sakrije u bore na čelu, pa se onda sasvim izgubi, i tad se po svem licu zasija jednolika vedrina bezbrižnosti. Bezbrižnost je prelazila s lica u držanje svega tela, pa čak i u nabore njegove domaće haljine.

Katkad se njegov pogled pomračavao izrazom kao nekog umora ili čame, ali ni umor ni čama nisu mogli ni za trenut oterati s njegova lica onu blagost koja beše glavni i osnovni izraz ne samo lica nego i sve duše njegove, a duša se vrlo otvoreno i jasno ogledala u njegovim očima, u osmehu, u svakom pokretu glave, ruke. Letimičan posmatrač, hladan čovek, kad bi uzgred pogledao Oblomova, rekao bi: „Mora biti da je ovo neka dobričina, otvorena duša!“ A čovek ozbiljniji i osetljiviji dugo bi gledao u lice, pa bi otišao u prijatnoj nedoumici i smešeći se.

Lice Ilje Iljiča nije bilo ni rumeno, ni tamno, ni istinski bledo, već neodređeno, ili je, valjda, izgledalo tako zato što je Oblomov,

prema svojim godinama, nekako odebljao, može biti što se ne kreće ili što ne izlazi na vazduh, a može biti i od jednog i od drugog. A uopšte telo njegovo, sudeći po tmoljoj, sasvim beloj boji njegova vrata, majušnih gojaznih ruku i mekanih ramena, izgledalo je isuviše razneženo za jednoga muškarca.

Njegove pokrete, čak i onda kad je bio uznemiren, uzdržavala je takođe blagost i lenost koja je imala neke svoje osobite draži. Kad je na njegovo lice nailazio iz duše oblak brige, tad bi mu se pogled zamaglio, na čelu bi se pojavile bore, otpočela bi igra dvo-umice, tuge, plašnje, ali bi se taj nemir retko kad stisnuo u kalupu određene ideje, a još bi se ređe pretvorio u odluku. Sav taj nemir svršavao se uzdahom i gubio u apatiji ili u dremežu.

Kako je domaće odelo Oblomovljevo lepo dolikovalo mirnim crtama njegova lica i razneženom telu! Na njemu je bio halat od persijske materije, pravi istočnjački halat, bez ičega što podseća na Evropu, bez kita, bez kative, bez struka, veoma prostran, tako da se Oblomov mogao i dvaput umotati u njega. Rukavi, po nepromenjivoj azijskoj modi, bili su, počevši od prsta pa naviše k ramenu, sve širi i širi. Iako je taj halat izgubio svoje prvašnje lice i mestimice zamenio svoj prvobitni, prirodni sjaj drugim, u toku vremena stečenim sjajem, on je ipak očuvao onu sjajnost istočnjačke boje i jačinu tkanja.

Halat je imao u očima Oblomovljevim gomilu neocenljivih vr-
lina, mekan je, gibak, telo ga ne oseća na sebi, on se, kao poslušan rob, pokorava i najmanjem pokretu tela.

Oblomov je kod kuće uvek bio bez vratne marame i bez prsnika jer je voleo da mu je sve prostrano i alvatno. Njegove papuče bile su dugačke, meke i široke, kad i ne gledajući spusti noge s postelje na pod, on njima pogodi pravce u papuče.

Ležanje u Ilje Iljiča nije bilo ni preka potreba, kao u bolesnika ili kao u čoveka koji hoće da spava, ni slučajnost, kao u onoga koji je sustao, ni uživanje, kao u lenivca, to je bilo njegovo normalno stanje. Kad je bio kod kuće – a on je gotovo uvek bio kod kuće – ležao je jednako i neprestance u jednoj sobi, u kojoj smo ga zatekli, a koja mu je služila i kao spavaća soba, i kao kabinet, i

kao soba za primanje. U njega su bile još tri sobe, ali je on retko u njih zavirivao, sem izjutra, i to ne svaki dan, dok je sluga čistio njegov kabinet, što se nije činilo svaki dan. Nameštaj u tim sobama bio je pokriven navlakama, zavese spuštene.

Soba gde je ležao Ilja Iljič izgledala je na prvi pogled prekrasno nameštena. Tu su bili pisaći sto od crvenoga drveta, dva divana postavljena svilenom materijom, lepi zasloni na kojima su izvezeni u prirodi neviđeni ptice i voće. Tu su bile svilene zavese, sagovi, nekoliko slika, mali kipovi od tuča, porcelan i množina lepih sitnica.

Ali vešto oko čoveka s pravim ukusom, jednim letimičnim pogledom na sve što je tu bilo, pročitao bi samo želju da se kako-tako očuva *decorum** neizbežnog uobičajenoga reda, tek koliko da se i to skine s vrata. Oblomov se, zacelo, samo o tome i starao kad je nameštao svoj kabinet. Fini ukus ne bi se zadovoljio tim teškim, nezgrapnim stolicama od crvenoga drveta, nepostojanim policama. Naslon u jednoga divana srozao se naniže, nalepljeno drvo mestimice otpalo.

Isti takav karakter imale su na sebi i slike, i vaze, i sitnice.

Sam domaćin je, pri svemu tome, gledao nameštaj svoga kabineta tako hladno i rasejano kao da je očima pitao: „Ko je ovamo nadovlačio i natrpao sve ovo.“ Zbog takvog hladnoga gledanja Oblomovljeva na svoju svojinu, a može biti i zbog još hladnijega gledanja sluge njegovoga Zahara na isti predmet, izgled kabineta kad se u njemu sve pažljivije razgleda, poražavao je zapuštenošću i nemarnošću koja je vladala u njemu.

Po zidovima, oko slika, pripela se, kao festoni paučina, puna prašine, ogledala, umesto da ogledaju predmete, mogla bi pre poslužiti kao tablice da se na njima, po prašini, zapisuju neke beleške sećanja radi. Sagovi su bili u samim mrljama. Na divanu je stajao zaboravljen ubrus, retko koje jutro da nije na stolu od sinoćne večere neuspreamljen tanjir sa slanikom i oglodanom koščicom, i da se nisu valjale mrve od hleba.

Da nema toga tanjira, da nije prislonjen uz postelju tek pušen čibuk, ili da nije tu sam domaćin što leži na njoj, moglo bi

* Lat.: pristojnost, dostojnost. (Prim. ur.)

se pomisliti da tu niko ne živi, tako je to sve bilo prašljivo, pohabano i uopšte lišeno živih tragova čovečijega prisustva. Istina, na policama su bile dve-tri otvorene knjige, povlačio se jedan broj novina, na pisaćem stolu stajao je i divit s perima, ali one strane na kojima knjige behu otvorene bile su pokrivene prašinom i požutele, videlo se da su ostavljene davno, broj novina bio je lanjski, a iz divita, ako bi se u njega zamoćilo pero, valjda bi samo izletela, zujeći, poplašena muva.

Ilja Iljič probudio se, preko običaja, vrlo rano, u osam časova. Njega je nešto jako zabrinulo. Na licu njegovu javljaše se naimzence čas strah, čas nemir, čas dosada. Videlo se kako ga osvaja unutrašnja borba, a um još ne pritiče u pomoć.

Stvar je u tome što je Oblomov dobio uoči tog dana iz sela, od svoga nastojnika, pismo neprijatne sadržine. Poznato je o kakvim neprijatnostima može pisati nastojnik: nerodica, neplaćanje, umanjivanje dohotka itd. Mada je nastojnik i lane i preklane pisao svome gospodinu takva ista pisma, ipak je i ovo poslednje pismo imalo jakoga dejstva, kao i svako nemilo iznenađenje.

A to nije šala! Valjalo je sad misliti o načinima kako da se preduzmu kakve god mere. Uostalom, mora se priznati da se Ilja Iljič brinuo o svojim poslovima. On je posle prvog neprijatnoga pisma nastojnikova, koje je dobio pre nekoliko godina, već počeo krojiti u pameti plan za razne promene i popravke u uređenju uprave nad svojim imanjem.

Po tom planu, nameravao je uvesti razne nove ekonomske, policijske i ostale mere. Ali plan ne beše još ni izdaleka sav smišljen, a neprijatna pisma nastojnikova ponavljala su se svake godine, podsticala ga na rad i, naravno, narušavala njegovo spokojstvo. Oblomov je uviđao da je preka potreba preduzeti što god odlučno dok plan ne bude gotov.

Čim se probudio, on je odmah poumio da ustane, da se umije, pošto se napije čaja, da dobro promisli, te da što god smisli, zapiše i uopšte da se lati toga posla kako valja.

Polu časa otprilike ležao je on jednako boreći se s tom namerom, pa je potom našao da će stići da uradi to i posle čaja, a čaj se

može piti, po običaju, u postelji, tim pre što ništa ne smeta čoveku da misli i ležeći.

Tako je i učinio. Posle čaja već se pridigao sa svoga legala i umalo nije ustao, pogledajući na papuče, on je čak počeo spuštati k njima jednu nogu s postelje, ali ju je odmah opet trgnuo k sebi.

Izbi devet i po, Ilja Iljič se trže.

– Ta šta ja ovo činim? – reče glasno i zlovoljno. – Svemu ima mera, valja raditi! Nek je samo tu volja, pa će onda... – Zahare! – viknu on.

U sobi, koju je odvajao od kabineta Ilje Iljiča samo mali hodnik, ču se najpre kao režanje psa na lancu, pa onda lupa nogu koje odnekud skočiše. To je Zahar skočio s banka, na kome je obično provodio vreme sedeći obuzet dremežom.

U sobu uđe čovek već u godinama, u surom dugom kaputu, s rupom pod pazuhom, kroz koju je virilo parče košulje, i u surom prsniku s bakrenim dugmetima, s golom, kao koleno, lobanjom i s beskrajno širokim i gustim, riđim prosedim zaliscima, od kojih bi svaki bio dovoljan za tri brade.

Zahar se nije trudio da promeni ne samo Bogom dani mu lik nego ni svoje odelo koje je nosio na selu. Njemu su se šile haljine po mustri koju je doneo sa sela. Suri dug kaput i prsник dopadali su mu se i zato što je u toj poluslužbenoj haljini video slabu uspomenu na livreju koju je nekad nosio, prateći pokojnu gospodu u crkvu ili u goste, a livreja je bila u njegovim uspomenu jedina predstavnica dostojanstva doma Oblomovljeva.

Ništa više nije podsećalo starca na gospodarski raskošni i spokojni život u seoskoj tišini. Stara gospoda pomrla su, porodične slike ostale su kod kuće i, po svoj prilici, povlače se negde na tavanu, predanja o starinskom životu i ugledu porodice sve se više gube. ili žive samo u sećanju nekoliko staraca koji su se još zatekli u selu. Eto zato je Zaharu bio drag suri dug kaput. U tom kaputu i još u ponekim osobinama koje su se sačuvale na licu i u manirima gospodinovim, a koje su podsećale na njegove roditelje, i u njegovim kapricima na koje je on, istina, gundao i u sebi i naglas, ali koje je, pri svemu tome u duši poštovao kao izraz gospodarske

volje, vlastelinskoga prava, video je Zahar slabe napomene na preživelu veličinu.

Da nije tih kaprica, on nekako ne bi osećao da ima gospodara nad sobom, da njih nije, ništa ne bi moglo vaskrsnuti njegovu mladost i selo, koje su ostavili davno, i predanja o tom starinskom domu, koja behu jedina hronika koju su vodili stari poslužitelji, dadilje i dojkinje i koja je prelazila s kolena na koleno.

Kuća Oblomovljeva beše nekad bogata i čuvena u svojoj okolini, ali posle, bog zna zašto, poče sve više siromašiti i opadati i naposljetku se neosetno izgubi među mlađim plemićkim kućama. Samo osedeli poslužitelji kuće Oblomovljeve čuvali su i predavali jedan drugom veran spomen o prošlosti, koju su poštovali kao svetinju.

Eto zašto je Zahar tako voleo svoj suri kaput. Može biti da je on i svoje zaliske cenio zato što je u detinjstvu video mnogo starih slugu s tim starinskim, aristokratskim ukrasom.

Ilja Iljič. duboko zamišljen, dugo nije opazio Zahara. Zahar je stajao pred njim čuteći. Najzad se malo nakašlja.

– Šta ćeš ti? – upita Ilja Iljič.

– Pa vi ste zvali?

– Zvao? Zašto li sam to zvao? Ne sećam se! – odgovori on tegleći se. – Idi ti zasad u svoju sobu, a ja ću se već setiti.

Zahar ode, a Ilja Iljič nastavi ležati i misliti o prokletom pismu. Prošlo je oko četvrt časa.

– Pa, dosta je ležanja! – reče on. – Valja ustati. Ali uostalom, hajde da ja još jedanput pažljivo pročitam pismo nastojnikovo, a posle ću već ustati. – Zahare!

Opet onaj isti skok i jače režanje. Zahar je ušao, a Oblomov se opet zadubio u misli. Zahar je stajao minut-dva, zlovoljno, pogledajući gospodina malo iskosa, pa naposljetku pođe k vratima.

– A kuda ćeš ti? – upita na jedan mah Oblomov.

– Vi ništa ne govorite, pa zašto da stojim tu uzalud? – zašišta Zahar jer nije imao drugoga glasa, po njegovu kazivanju, on je izgubio glas u lovu s kerovima, kad je išao sa starim gospodinom i kad mu je tobože neki jak vetar dunuo u grlo.

On je stajao iskosice nasred sobe i jednako gledao postrance Oblomova.

– Zar su ti se noge osušile pa ne možeš malo stojati? Vidiš da sam zabrinut, pa počekaj! Zar se nisi tamo dosta naležao? Potraži ono pismo što sam juče dobio od nastojnika. Kud si ga deo?

– Kakvo pismo? Ja nikakvoga pisma nisam video. – reče Zahar.

– Ta ti si ga primio od pismonoše, jedno prljavo pismo!

– A otkud ja znam kud ste ga ostavili? – govorio je Zahar tupkajući rukom po hartijama i raznim stvarima što su bile na stolu.

– Ti nikad ništa ne znaš. Pogledaj tamo u korpu! Ili da ne bude zapalo iza divana? Eto, naslon divana nije još opravljen, šta bi ti bilo da zovneš stolara da opravi? Ti si to i odlomio. Ni o čemu ne misliš!

– Nisam ja odlomio – odgovori Zahar – odlomio se sam, ne može ni služiti doveka, mora se kad bilo izlomiti.

Ilja Iljič nije smatrao da je potrebno dokazivati protivno.

– Jesi li našao? – upita samo.

– Evo nekakvih pisama.

– Nisu ta.

– Pa, više nema – reče Zahar.

– Ta dobro, idi! – reče nestrpljivo Ilja Iljič. – Ustaću, naći ću sam.

Zahar iziđe, ali tek što se odupro rukama o banak da skoči na njega, a opet se začu žurna vika:

– Zahare, Zahare!

– Jao, Bože! – gundao je Zahar, odlazeći opet u kabinet. – Kakva je ovo muka? Da hoće bar smrt što pre! – Šta ćete? – reče on, držeći se jednom rukom za vrata kabineta i, u znak svoje nemilosti, gledajući Oblomova tako iskosa da je video gospodina samo polovinom oka, a gospodin je video samo jedan ogroman zalizak, iz koga će, rekao bi, sad izleteti dve-tri ptice.

– Maramu, brže! Mogao bi se i sam setiti, zar ne vidiš! – oštro ga prekore Ilja Iljič.

Na Zaharu se nije opazilo nikakvo osobito nezadovoljstvo niti iznenađenje na tu zapovest i prekora gospodinov, jamačno je nalazio da je i jedno i drugo veoma prirodno.

– A ko će ga znati gde je marama? – gundao je on, idući naokolo po sobi i pipajući svaku stolicu, mada se ionako moglo videti da na stolicama ništa nema. – Sve vi gubite! – reče otvarajući vrata gostinske sobe da pogleda da nije tamo.

– Kuda ćeš? Ovde traži! Ima tri dana otkako nisam tamo ulazio. Ali brže! – govorio je Ilja Iljič.

– Gde je marama? Nema marame! – govorio je Zahar, šireći ruke i osvrćući se po svim uglovima. – Ta eto je – zašišta srdito na jedan mah – pod vama! Eto viri kraj. Ležite na marami, a ištete je!

I, ne čekajući odgovora, Zahar pođe napolje. Oblomovu bi malo krivo što je sam pogrešio. On brzo nađe drugi uzrok da okrivi Zahara.

– A kakva ti je ovo čistoća, prašina, đubre, Bože moj! Eno, eno, pogledaj po uglovima, ništa ne radiš!

– Ako već ja ništa ne radim – poče Zahar uvređenim glasom – trudim se, život svoj satirem! I prašinu brišem, i metem gotovo svaki dan...

On pokaza rukom sredinu poda i sto za kojim je Oblomov ručao.

– Eto, eto – reče on – sve počišćeno, uspremljeno, kao za svadbu... Šta ćete više?

– A šta je ono? – prekida ga Ilja Iljič pokazujući zidove i tavan.
– A ono? A ono?

On pokaza prstom i na ubrus ostavljen od juče, i na tanjir s komadom hleba zaboravljen na stolu.

– Pa, to ću, evo, uspremiti – reče Zahar popustljivo, uzevši tanjir.

– Samo to! A prašina po zidovima, a paučina?... – govorio je Oblomov, pokazujući prstom na zidove.

– To ja uspremam pred Uskrs, tad i ikone brišem i paučinu skidam...

– A kad ćeš knjige i slike opajati?

– Knjige i slike pred Božić, tad ćemo ja i Anisa sve ormane pretresti. A sad kad ćeš uspremiti? Vi jednako sedite kod kuće.

– Ja katkad odem u pozorište, i u goste, pa bi tad...

– Kakvo uspremanje noću!

Oblomov ga pogleda prekorno, mahnu glavom i uzdahnu, a Zahar ravnodušno pogleda na prozor pa i on uzdahnu. Gospodin je, rekao bi, mislio: „E, brajko, ti si još veći Oblomov od mene“, a Zahar umal’ te nije pomislio: „Lažeš! Ti si samo vešt govoriti namrštene i tužne reči, a tebi nije stalo ni do prašine ni do paučine.“

– Znaš li ti – reče Ilja Iljič – da se od prašine zakote moljci? Ja katkad viđam čak i stenicu na zidu!

– U mene ima i buva! – odgovori spokojno Zahar.

– Zar je to lepo? Ta to je gadno! – reče Oblomov.

Zahar se zaceni od smeha, tako da mu je osmeh zahvatio čak i obrve i zaliske, koji se od toga razmakoše u stranu, i po svem licu do samoga čela razli se crvenilo.

– A otkud sam ja kriv što ima na svetu stenica? – reče on s naivnim čuđenjem. – Zar sam ih ja izmislio?

– To je od nečistoće – prekide ga Oblomov. – Zašto ti jednako bubaš koješta!

– Ni nečistoću nisam ja izmislio.

– Eto tamo, u tvojoj sobi, čujem kako noću trče miševi.

– Ni miševe nisam ja izmislio. Tih stvorenja, kao što su miševi, mačke, stenice, svud je mnogo.

– A kako u drugih nema ni moljaca, ni stenica? – Na licu Zaharovu pojavi se izraz neverice ili, bolje reći, mirno uverenje da to biti ne može.

– U mene ima svega mnogo – reče on jogunasto – ne možeš smotriti svaku stenicu, ne možeš se zavući za njom u pukotinu. A ovamo je, kanda, mislio u sebi: „Kakvo mi je i to spavanje bez stenica?“

– Ti meti, iščisti krtog iz uglova, pa neće biti ničega – uči ga Oblomov.

– Počistićeš, a sutra će se opet nakupiti – veli Zahar.

– Neće se nakupiti – upada gospodin – ne treba da se nakupi.

– Nakupiće se, znam ja – tvrdi sluga.

– Ako se nakupi. ti opet iščisti.

– Kako to? Zar svaki dan pretresaj sve uglove? – upita Zahar.

– Pa kakav mi je onda to život? Bolje nek Bog dušu uzme!

– A zašto je u drugih čisto? – reče Oblomov. – Pogledaj preko puta, kod udešača klavira, milo ti pogledati, a u kući mu samo jedna sluškinja...

– A otkud će u Švabe biti đubreta? – na jedan mah zape Zahar. – Pogledajte vi kako oni žive! Sva kuća po čitavu nedelju glođe kost. Kaput s leđa očevih prelazi na sina, a sa sina opet na oca. Na ženi i kćerima haljinice kratke, sve prikupljaju poda se noge, kao guske... Otkud će u njih biti đubreta? U njih nije to ovako, kao u nas, da u ormanima godinama leži gomila starog iznošenog odela, ili da se nakupi pun ugao korica od hleba preko zime... U njih ne možeš videti nijednu koricu da se uzalud povlači, načine suvarke pa pojedju uz pivo!

Zahar čak pljunu kroz zube govoreći o tako gadnom životu.

– Okani se razgovora! – reče Ilja Iljič – bolje ti uspremaj.

– Poneki put i uspremio bih, ali vi sami ne date – reče Zahar.

– Opet on počinje ono svoje! Sve, vidiš, ja smetam.

– Zacelo, vi jednako sedite kod kuće, kako ću uspremiti kad ste tu? Otidite nekud na ceo dan pa ću onda uspremiti.

– Gle, još izmislio da odem! Bolje idi ti u svoju sobu.

– Odista velim! – navaljuje Zahar. – Eto, kad biste bar danas otišli, ja bih s Anisom sve uspremio. Pa nas dvoje ne možemo ni svršiti sve, trebaće još najmiti žena pa sve oprati.

– E! Kakve su to izmišljotine, žene! Odlazi – reče Ilja Iljič.

Njemu više nije bilo milo što je izazvao Zahara na taj razgovor. On je sve zaboravljao da se neće lako otresti briga čim se dotakne tog delikatnog predmeta.

Oblomov bi i hteo da bude čisto, i želeo bi da se to uradi nekako neosetno. samo sobom, a Zahar je svagda dizao čitavu parnicu ako bi se samo počelo zahtevati od njega da obriše prašinu, da opere podove itd. On u tom slučaju stane dokazivati kako je preko potrebna ogromna trka po kući, znajući vrlo dobro da sama pomisao na to užasava njegova gospodina.

Zahar je otišao, a Oblomov se udubio u razmišljanje. Posle nekoliko minuta izbi još po časa.

– Šta je to? – gotovo s užasom reče Ilja Iljič. – Jedanaest časova skoro, a ja još nisam ustao, nisam se dosad umio? Zahare, Zahare!

– Oh, Bože moj! No! – ču se iz predsoblja, a zatim poznati skok.

– Je li spremljeno da se umijem? – upita Oblomov.

– Spremljeno odavno! – odgovori Zahar. – Zašto ne ustajete?

– A što ti ne kažeš da je spremljeno? Ja bih već davno ustao. Idi ti, evo mene odmah za tobom. Treba da radim, hoću da pišem.

Zahar iziđe, ali se očas vrati s ispisanom i izmašćenom knjižicom i parčadima hartije.

– Evo, kad stanete pisati, izvolite uzgred pregledati i račune, treba platiti.

– Kakve račune? – Šta platiti? – upita Ilja Iljič zlovoljan.

– Račune od mesara, piljara, pralje, hlebara, svi ištu pare.

– Samo o novcu da se čovek brine! – gundao je Ilja Iljič. – A ti, što ne daješ te račune pomalo, nego sve najedanput?

– Pa vi ste me svaki put oterali, sutra, pa sutra...

– Pa onda, zar ne bi i sad moglo ostati do sutra?

– Ne može! Veoma su saleteli, više ne dadu na veresiju. Danas je prvi.

– Ah! – reče Oblomov uznemiren. – Nova brigla! No, što stojiš? Metni na sto. Sad ću ustati, umiću se i videću – reče Ilja Iljič. – Dakle, spremljeno je da se umijem?

– Spremljeno! – reče Zahar.

– E, sad...

On se kao poče, stenjući, dizati na postelji da ustane.

– Zaboravio sam vam, kazati – poče Zahar – otoič, dok ste još spavali, slao je nastojnik ove kuće poslužitelja, veli, moramo se na svaki način seliti, treba im ovaj stan.

– Pa šta je s tim? Ako im treba, onda ćemo se, razume se, iseliti. Što si me okupio? Ovo je već treći put kako mi o tome govoriš.

– I mene su okupili.

– Kaži da ćemo se iseliti.

– Oni vele, ima već mesec dana otkako ste, vele, obećali, a nikako se ne selite, mi ćemo, vele, javiti policiji.

– Pa neka jave! – reče odsečno Oblomov. – Mi ćemo se i sami iseliti kad bude toplije, posle tri nedelje.

– Kakve tri nedelje! Nastojnik kaže da će do dve nedelje doći radnici, sve će da ruše... „Iselite se“, veli, „sutra ili prekosutra.“

– E-e-e! Suviše se žure! Gle ti sad! Zašto, ne zapovede odmah? A ti da mi se nisi usudio pomenuti za stan. Ja sam ti već jedanput to zabranio, a ti opet. Čuvaj se!

– Ali šta ću da radim! – reče Zahar.

– Šta ćeš da radiš? Eto čime se on brani preda mnom! – odgovori Ilja Iljič. – On mene pita! A šta se to mene tiče? Ti mene ne uznemiruj, a s njima tamo, kako hoćeš onako i udesi, samo da se ne selim. Ne možeš da se postaraš za svoga gospodina!

– Ama kako ću ja udesiti, bačuška Ilja Iljiču? – poče Zahar blagim šištanjem. – Kuća nije moja, a kako da se ne selimo iz tuđe kuće kad teraju? Da je kuća moja, ja bih s velikim svojim zadovoljstvom...

– A zar se ne bi mogli kakogod nagovoriti: „Mi“, reci, „stanujemo tu odavno, plaćamo uredno.“

– Govorio sam ja – reče Zahar.

– Pa šta vele?

– Šta! Okupili jedno te jedno: „Selite se“, vele, „moramo taj stan prepravljati.“ Hoće od doktorova i ovog da načine jedan veliki stan, za svadbu gazdina sina.

– Oh, Bože moj! – reče jetko Oblomov. Ta zar ima i takvih magaraca koji se žene! On se okrete naleđice.

– Kad biste, gospodine, pisali gazdi – reče Zahar – on vas, može-biti, ne bi dirao, nego bi naredio da se prvo ruši onaj stan tamo.

I tu Zahar pokaza rukom nekud nadesno.

– Pa dobro, čim ustanem pisaću mu... Idi ti, a ja ću već promisliti. Ti ništa ne umeš uraditi – dodade on – moram se ja sam brinuti i za tu tričariju.

Zahar ode, a Oblomov poče misliti.

Ali on je bio u neprilici o čemu će sad da misli, da li o pismu nastojnikovu, da li o seobi u nov stan, da li da pregleda račune? On

se gubio u tom povodnju ljudskih briga i jednako ležao, prevrćući se s boka na bok. Katkad su se samo čuli isprekidani uzvici:

– Oh, Bože moj! Mučan život, svud briga.

Ne zna se bi li on još dugo proveo u toj neodlučnosti, ali se u predsoblju ču zvonce.

– Već neko došao! – reče Oblomov uvijajući se u halat. – A ja još nisam ustao, baš sramota! Ko li je to tako poranio?

I on, ležeći, radozvalo gledaše na vrata.